

זבחים נח

עניין: בירור משם עצי תאנה

לסדר מערכה של קטרת

זבחי אפרים

עצי תאנה יפס' ופרש"י וטעם אגדה שבו היתה תקנה לאדם הראשון ויעשו להם חגורות. לפי טעם זה היה לריך לסדר לכתחילה גם מערכה גדולה מעלי תאנה אבל הלא המסנה שם אמרה **כא** העלים כשרים למערכה כו' אבל באלו היו רגילים במרביות של תאנה של אגוז ושל עץ שמן וא"כ מ"ש שלסדור מערכה שניה בחרו דוקא עלי תאנה ובסדור מערכה ראשונה לא הקפידו ע"ז ובשל אגוז ובשל עלי שמן היו ג"כ רגילים. ונ"ל דאחי ספיר לר' נחמיה דס"ל בסנהדרין ע' ע"א דאילן שאכל ממנו אדם הראשון תאנה היתה. והתוס' בע"ז י"ד ע"א ובר"ה ט"ו ע"ב ובש"מ כתבו בשם המדרש שמה"ע יש מין תאנים שנקראים בנות שיח ובנות שבע לפי שמהם אכל אדם הראשון ונקראו בנות שיח לפי שגרמו שוח לאדם ונקראו בנות שבע לפי שגרמו שבע אבילות לאדם, וידוע שהקטרת עולת המגפה ומלאת ממימה וי"ל דמשו"ה בחרו עלי תאנה דוקא לקטרת משום דיבוא דבר שגרם מיתה ויהיה שמוש לדבר שמונע ומבטל מיתה ויש להאריך בזה אלא שאין כאן המקום.

בני יששכר חודש אדר א', י

מברכין עליו צריכין אנו להתבונן מה נשתנה"י, כגון הא דאקשו האחרונים למה אין מברכין על שמיעת קול זמר וכיצא"י, וגם כן הקשו למה אין מברכין על הגאת המשגל"י, אבל הוא לדעתי, דידוע ענין הברכה הוא לברר הטוב מן הרע שנתערבו בחטא אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע"י, והנה כל החושים נזכרו שם, והנה יש בכלן סוד הבירור.

ואמכיר לך הענין באכילה (וממנו תקיש אל השאר), המאכל המוגשם אשר האדם אוכל, הנה הטוב והמובחר והיפה נברר ונעשה דם באדם להוסיף לו חיותו, והרע נדחה לחוץ, והנה חוש הריח לא נפגם כל כך כנ"ל, אם כן לפי הדומה והנראה אין מן הצורך בו לבירור, וכן תמצא שאין בו הפרדה ובירור בגוף בעסק הנאתו, ועל כן הוא דבר שהנשמה נהנית בו הקיימת לעד, ולא הגוף הנפסד, וכיון שכפי הדומה אין צריך הנאה זו לבירור, סלקא דעתך אמינא שאין צריך לברכ"י, על כן צריכין לימוד בפני עצמו

(י) והנה תראה, כל החושים נזכרין אצל חטא אדם הראשון, כי כולן השתמשו שם בחטאו, ותרא האשה וכו' [בראשית ג'] חוש הראיה, ותקח מפרי חוש המישוש, ותאכל חוש הטעם, וישמעו חוש השמע, אבל חוש הריח לא נזכר שם, והנה נראה מזה אשר חוש הריח לא נפגם כל כך כאינך החושים, כי לא נשתמשו בו אז, על כן תמצא עד היום חוש הריח רוחני הנשמה נהנית ממנו ולא הגוף [ברכות מג:].

ובזה יונח לנו מאי דמביעיא לן בגמרא [שם] מנין שמברכין על הריח, דכתיב כל הנשמה תהלל [תהלים קנ ו'], איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף זה הריח, ע"כ, והנה הוא לפלא בעיני, דהרי סתמא אמרו חז"ל אסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה [ברכות לה.], ואפקו שם זאת בסברא ואסמיכו אקראי ל"י הארץ ומלואה [תהלים כד א] (קודם ברכה) והארץ נתן לבני אדם [שם קטו טז] (לאחר ברכה), ואם כן למה נצטרך לימוד על ברכת הנאת הריח, ואדרבא דבר שאין

תפארת ישראל-יכין תמיד פ"ב מ"ה

שלא ישאלו אודים ויעשו: לא משום דקטורת מכפר על לשון הרע [כיומא דמ"ד א'], ומטא אדם הראשון ע"י לשון הרע היה, שקבל מלשונות מהנחש, ובעלי תאנה נתקן, אחר שחטא ונחנש, שעשו להם מעלי תאנה חגורות, לכן גם לקטורת לקחו עלי תאנה [נחמורתי לז מדברי רש"י זבחים דנ"ח]. מיהו גם עלי אגוז ועץ

רבי צדוק הכהן סוף צדקת הצדיק

ולכן הוא עוצר המגפה והמיתה, והיינו כמו שאמרו ז"ל (ברכות מג:) דריח הנשמה נהנית ממנו. כי הנשמה באף, כמו שאומרים נשמה באפו, כי חמשה חושים נגד חמשה כחות — נפש רוח ונשמה חיה ויחידה. משוש — בנפש, וטעם — בחיך וגרון נגד הלב שבו כח הרגשת הטעם והוא משכן הרוח, וריח — במוח שמושך הריחני דרך האף. ואלו שלשה נכנסים לגוף, כי אלו שלשה כחות. — נפש רוח ונשמה מלוכבים בגוף. מה שאין כן ראייה ושמיעה הוא חוץ לגוף, והוא נגד חיה יחידה, שהם גם כן מקיפים כנודע. ונודע דנפש רוח נשמה חיה יחידה הם נגד חמשה פרצופין ונשמתין אתגזרון מבריא, דתמן אימא עלאה מקננת, שהיא תרעא דחירו בסוד היובל כנודע. וסוד כל הקרבנות בכלל אינו אלא הריח, כמו שנאמר וריח ה' את ריח וגו', וצריך לזכור הזבח לשם ריח (כמ"ש זבחים מו:). כי הגאת הריח דהש"י, שהוא גם כן בצלמנו, היינו בכח המשפיע, תרעא דחירו וכפרה על כל מיני רע, רק שההעלאה מצד אתערותא דלתתא אינו ריחני. והקטורת היא העלאת ריחני להעלות ריח, והיינו אתערותא דלתתא מכח הנשמה, שאומרים נשמה שנתת בי טהורה היא באמת מצדה. כי משכן הרע רק בלב ולא במוח, רק המחשבות זרות המסבכים הם רק כענין ריח רע הנכנס למוח. וזה העלאת הקטורת כל מיני ריחות טובות בצירוף החלבנה שריחה רע גם כן לריח ניחוח להש"י, ועל ידי זה היא קישורא דכולא, שמתקשרים כל מיני מחשבות זרות לקדושה, וזהו העלאת קליפת נוגה ועצירת המיתה. ולכך שם הוא כתר כהונה, מדרגת הכתר דכפרת בני ישראל בכל חטאתם, גם מכתרין דמסאבותא ושרש הרע בעטיו של נחש. ודבר זה אינו ביד אדם כלל, רק עזר השם יתברך, לכך אין הכתר בראש הכהן רק על המזבח מקטר קטורת.

BAS YITZHAK

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMIPORTAL

KOLHALASHON